วารสารบัณฑิตศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ปีที่.....ฉบับที่..... เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2560

ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

วิภาพร เรืองประทีป*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบปลายปิด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา แบบปลายเปิด

แบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและการทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.91 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แอลฟ่า (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาด (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ 0.971 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล โดยการการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ วิเคราะห์ข้อมูลใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (Independent sample t-test)ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One wayAnalysis Of Variance)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ครูที่มีเพศและประสบการณ์ต่างกัน มีความความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ไม่แตกต่างกัน

*สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ: ความพึงพอใจ , ครู, ผู้บริหารสถานศึกษา, ภาวะผู้นำ , ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

บทนำ

ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนเพราะผู้นำช่วยสร้างความชัดเจนแก่ครูให้รับรู้ว่า อะไรคือความสำคัญ อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำซึ่งช่วยให้ครูเห็นทิศทางและจุดมุ่งหมายในการพัฒนาการเรียนการสอนไปในทิศทางเดียวกัน เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญที่ช่วยในการจูงใจและประสานงานขององค์กรเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และพฤติกรรมของผู้นำเองจะส่งผลต่อปฏิกิริยาของผู้ตาม ว่าผู้นำทำอะไร ถ้าผู้นำทำให้ดู ผู้ตามก็จะทำตามด้วย ดังนั้นถ้าผู้นำมีประสิทธิภาพจะขับเคลื่อนสถานศึกษาและพัฒนาผู้เรียนร่วมกับครูให้เกิดประสิทธิผลจากความสำคัญของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการบริหารการศึกษาไทยในยุคปัจจุบันเพราะอนาคตของการศึกษาจะดีเพียงใดขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่จะทำให้เจตนารมณ์บรรลุวัตถุประสงค์การพิจารณาสรรหาจะต้องได้คนที่ดีมีคุณภาพขึ้นมาเป็นผู้บริหารหรือที่เรียกว่า "ผู้บริหารมืออาชีพ" ผู้อำนวยการสถานศึกษาจะต้องมีความพร้อมในทุกๆด้านเช่นมีความสามารถในการบริหารจัดการมีความสามารถในการวางแผนพัฒนางาน มีความสามารถในการสร้างทีมงานที่มีประสิทธิภาพมีภาวะผู้นำสูงมีความสามารถในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีคุณธรรมจริยธรรมตลอดจนมีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่เชื่อถือและยอมรับของบุคลากรในสถานศึกษา (อ้างถึงสุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์,2552, หน้า 205)

ภาวะผู้นำทางการศึกษาเป็นภาวะผู้นำเฉพาะทางสำหรับผู้บริหารการศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองให้เกิดภาวะผู้นำทางการศึกษา (Educational Leadership) ให้ได้ครบถ้วนมากที่สุดเพื่อการผลักดันพันธกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย ผู้นำทางการศึกษาจะต้องมีความรับผิดชอบอย่างมั่นใจได้ว่าการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนจะเป็นสิ่งที่ดีที่สุด เข้าใจแนวโน้มของชาติและของโลก รวมทั้งประเด็นต่างๆในการจัดตั้งระบบโรงเรียน ผู้นำทางการศึกษาที่มีประสิทธิภาพควรจะมีความรู้และทักษะในเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา แนวทางปฏิบัติกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ หลักสูตร การประเมิน และนโยบายต่างๆ (อ้างถึงอำนวย ทองโปร่ง, 2558, หน้า 81)

ภาวะผู้นำ (Leadership) เป็นเรื่องของการนำ โดยมีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความความสามารถของผู้นำ พฤติกรรมผู้นำ ความสัมพันธ์ของผู้นำกับผู้ตามและระดับอำนาจของผู้นำเพื่อให้บุคคลและกลุ่มมีพฤติกรรมและการปฏิบัติงานให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ปัญหาที่พบในสถานศึกษาคือครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงาน ทำงานแบบไม่เต็มความสามารถและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งในบางเรื่องทำให้เกิดผลเสียต่อนักเรียน เกิดความขัดแย้งระหว่างครูด้วยกันเอง และครูกับผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารมีการใช้กฎหมายและระเบียบที่เคร่งครัดมากเกินไปทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความไม่เต็มใจในการปฏิบัติงาน เกิดความขัดแย้ง ทำงานแบบไม่ตั้งใจไม่ใส่ใจ ให้ทำเสร็จๆไป

งานที่ได้ก็ไม่ค่อยสมบูรณ์มากนัก ทำให้การทำงานในแต่ละครั้งทำด้วยความไม่เต็มใจ ผู้บริหารใช้อำนาจแบบเผด็จการ ไม่ให้ความสำคัญและไม่ให้การสนับสนุนผู้ร่วมงานในการดำเนินกิจกรรมต่างๆจึงส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน เช่น ปัญหาการเรียนการสอน อุปกรณ์การสอนไม่เพียงพอ กิจกรรมการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ปัญหายาเสพติด วัตถุนิยม การมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การทะเลาะวิวาท เป็นต้น สถาบันการศึกษาควรพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะความสามารถในเรื่องใดบ้างที่จำเป็นต่อการเอาตัวรอดในสังคมปรับเปลี่ยนการบริหารเป็นแบบเชิงรุกผู้บริหารควรไวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนและเตรียมผู้เรียนให้พร้อมรับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งเป็นลักษณะการบริหารจัดการควรเปลี่ยนจาก “เชิงรับ” สู่ “เชิงรุก” มากขึ้นผู้บริหารควรสามารถคาดการณ์ได้ว่าการพัฒนาผู้เรียนควรไปในทิศทางใดในอนาคต อาทิ ปัจจุบัน การแข่งขันของอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ทำให้เกิดการผลิตเทคโนโลยีรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งกลุ่มผู้บริโภคที่มีขนาดใหญ่ที่สุดคือ กลุ่มเด็กและเยาวชน ผู้บริหารฯ สามารถคาดการณ์ได้ทันทีว่า ผู้เรียนอาจตกเป็นทาสของเทคโนโลยีหรือใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ผิดได้ดังนั้นสถานศึกษาจำเป็นต้องมีการสอนทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างถูกต้องและวิธีหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของเทคโนโลยีบริหารองค์ความรู้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาผู้เรียนการบริหารองค์ความรู้จะทำให้ผู้บริหารฯสามารถดึงทรัพยากรและองค์ความรู้มาใช้ได้ง่ายสามารถลดความผิดพลาดและความสิ้นเปลืองโดยจัดทำฐานข้อมูลของสถานศึกษาผู้บริหารฯควรให้สถานศึกษามีฐานข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาผู้เรียน อาทิ ปัญหาของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เช่น ปัญหาผลการเรียนตกต่ำ พนันบอล ยกพวกตีกัน ยาเสพติด ติดเกม ฯลฯ ปัญหาของชุมชนที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียน เช่น ชุมชนมีปัญหาการลักเล็กขโมยน้อย ปัญหายาเสพติด ปัญหาความยากจน ฯลฯ ทรัพยากรในชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน เช่น ลานกีฬาสวนสาธารณะ ศูนย์เรียนรู้ภายในชุมชน ฯลฯ

ดังนั้น ปัญหาที่ผู้บริหารสถานศึกษาพบมากที่สุด คือ ปัญหาความขัดแย้งระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา การขาดความร่วมมือและสนับสนุนด้านการจัดการเรียนการสอนการแก้ไขปัญหาผู้เรียนนอกจากการพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่างๆซึ่งแนวทางมีดังนี้กำหนดวิสัยทัศน์เพื่อพัฒนาผู้เรียนผู้บริหารควรกำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนว่าจะพัฒนาเยาวชนในด้านใดบ้าง โดยก่อนอื่นผู้บริหารควรมีการประเมินสถานการณ์ทางสังคมในปัจจุบันว่าจะมีผลกระทบต่อผู้เรียนอย่างไร รวมถึงการนำผลการทำวิจัยที่เกี่ยวกับผลกระทบของสภาพสังคมต่อผู้เรียน เพื่อดูข้อเสนอในการพัฒนาผู้เรียน แล้วนำมาวิเคราะห์ว่า จากสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของสังคม

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรมีภาวะผู้นำเช่นใดที่เหมาะสม สอดคล้องและเอื้ออำนวยต่อการบริหารงานในสถานศึกษาและข้อค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาคาดว่าจะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการบริหารงานและการจัดการศึกษาที่เหมาะสมและดีที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ ครูในโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ทั้งหมด 4 ด้าน คือ

1) ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ

2) ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน

3) ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน

4) ด้านภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง Index of Congruence (IOC) และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coeffceint)ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ0.974 โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อศึกษาภาวะผู้นำตามทฤษฎีภาวะผู้นำของเฮาส์ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) จำนวน 4 ด้าน จำนวน 59 ข้อ คือ

ด้านที่ 1 ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ	จำนวน 15 ข้อ
ด้านที่ 2 ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน	จำนวน 15 ข้อ
ด้านที่ 3 ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุน	จำนวน 14 ข้อ
ด้านที่ 4 ด้านภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม	จำนวน 15 ข้อ

ลักษณะคำถามเป็นแบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ(Check-list) ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับคือความคิดเห็น มากที่สุดมาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5 , 4 , 3 , 2 และ 1

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจความถูกต้องและมีความสมบูรณ์ในการตอบ

2. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัสและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (frequency) และหาค่าร้อยละ (percentage)

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำโดยนำมาหาค่าเฉลี่ย (mean หรือ X) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation หรือ S.D.) จำแนกเป็นรายข้อรายด้านและรวมทุกด้าน

5. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 3 มาสรุปลงในบทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ข้อมูลมีความสมบูรณ์ขึ้น

6. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ จำแนกตามเพศโดยการวิเคราะห์ข้อมูลการทดสอบค่าที (Independent sample t-test)

7. เปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One -way Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของ (Scheffe's Post hoc Comparison)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปเป็นข้อๆได้ดังนี้

จากการศึกษาความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาสังกัดของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถ สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง โดยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี

2. ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ เมื่อพิจารณาภาพรวมและเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ พบว่าในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก จึงนำมาอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำแบบสั่งการ พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำแบบสั่งการ (directive leadership) เป็นภาวะผู้นำที่คล้ายกับพฤติกรรมผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ (initiating leadership) ของการศึกษาที่มหาวิทยาลัยโอไฮโอสเตทเป็นพฤติกรรมของผู้นำที่ปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการใช้คำสั่งเกี่ยวกับการทำงานรวมทั้งแจ้งความคาดหวังให้ทราบบอกถึงวิธีทำงานตลอดจนกำหนดเวลาทำงานสำเร็จให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบผู้นำแบบสั่งการจะกำหนดมาตรฐานของการทำงานพร้อมกับกฎระเบียบต่างๆที่ชัดเจนแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ทฤษฎีวิถีทาง-เป้าหมายในแง่ทฤษฎีจะให้คำอธิบายที่เป็นสมมติฐานเกี่ยวกับแบบภาวะผู้นำต่างๆว่ามีปฏิสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้ใต้บังคับบัญชาและคุณลักษณะของงานและจะส่งผลต่อแรงจูงใจของผู้ใต้บังคับบัญชาในการบรรลุเป้าหมายของงานและเกิดความพึงพอใจด้วยได้อย่างไรผู้นำจะต้องรู้จักเลือกแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใต้บังคับบัญชาและภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้มากที่สุด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเกิดองค์ความรู้เรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานที่มีต่อองค์กรและสิ่งจูงใจต่อการปฏิบัติหน้าที่ในการทำงาน โดยได้รับการตอบสนองความต้องการ ผู้บริหารควรให้ความสนใจต่อผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชา โดยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบเป้าหมาย นโยบาย มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การวางแผนและการพัฒนา ได้รับการยอมรับและมีความเป็นกันเอง จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสุข มีความรู้สึกที่ดีและมีความเต็มใจในการปฏิบัติงาน มีแรงจูงใจ มีความรับผิดชอบ มีความมุ่งมั่น และมีความเป็นอิสระ และการให้การยอมรับในบทบาทหน้าที่ สร้างบรรยากาศการทำงานขององค์กรและสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี

แนวคิดในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องคือ องค์ประกอบที่สำคัญที่ทำให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุดคือ การที่บุคลากรมีความต้องการความมั่นคงปลอดภัย โอกาสก้าวหน้าในการทำงาน ความพอใจในการทำงาน ลักษณะการทำงาน ผู้บริหารควรมีการสื่อสารกับผู้ร่วมงานที่ดีและการให้การยอมรับ สร้างบรรยากาศในการทำงาน มีสิ่งตอบแทนและมีแรงจูงใจในการทำงาน

โดยมีองค์ประกอบในด้านเพศ ประสบการณ์การทำงาน ความสามารถและบุคลิกภาพ การมีส่วนร่วมและการรับฟัง การส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพในด้านต่างๆ เป็นสิ่งกระตุ้นที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจจากการตอบสนองความต้องการของสิ่งนั้นๆ ดังนั้นผู้บริหารต้องให้ความสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องความพึงพอใจของบุคลากรในทุกๆด้าน เมื่อบุคลากรภายในองค์กรได้รับการตอบสนองตามความพึงพอใจแล้ว ก็จะส่งผลให้องค์กรนั้นได้รับผลผลิตและบรรลุเป้าหมายขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพพบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนพัฒน์ เทศสวัสดิ์ กฤติยา ใจหลัก , พิชัยไชยสงครามและวีระวงศ์สรรค์, กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน, วัชราภรณ์สายวงศ์ซึ่งผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับ พิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญาที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

2. ด้านภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำแบบมุ่งความสำเร็จของงาน (achievement-oriented leadership) เป็นพฤติกรรมที่ผู้นำกำหนดเป้าหมายที่ท้าทายสร้างความมีมาตรฐานด้านความเป็นเลิศสูง (high standard of excellence) แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาและแสวงหาวิธีการปรับปรุงการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องรวมทั้งการตั้งความคาดหวังต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการแสดงความมั่นใจว่าผู้ใต้บังคับบัญชาจะสามารถปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานสูงได้สำเร็จและผู้บริหารสถานศึกษานำกระบวนการปฏิบัติงานแบบ PDCA มาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับงานและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านความต้องการ ความรู้ความสามารถและความสนใจ มีการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นและตั้งใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย ส่งเสริมวิธีการคิดแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยวิธีการใหม่ๆ สร้างความพร้อมที่จะให้บุคลากรดำเนินงานต่างๆ มีการวางแผนและแนะแนวทางการดำเนินงานให้ไปสู่จุดมุ่งหมาย ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีความก้าวหน้าในวิชาชีพตามศักยภาพของแต่ละบุคคล วางแผนงานอย่างรอบคอบและสามารถคาดการณ์ล่วงหน้าถึงผลที่จะเกิดขึ้นได้ถูกต้อง ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานสรุปผลการดำเนินงาน เก็บข้อมูลเพื่อปรับปรุงเป็นแนวการปฏิบัติงานครั้งต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจน พัฒน์เทศสวัสดิ์, กฤติยา ใจหลัก , พิชัยไชยสงครามและวีระวงศ์สรรค์, วัชราภรณ์ สายวงศ์ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับ พิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญา กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมากและปานกลาง

3. ด้านภาวะผู้นำแบบสนับสนุนพบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากภาวะผู้นำแบบแบบสนับสนุน (supportive leadership) เป็นภาวะผู้นำที่คล้ายกับพฤติกรรมมุ่งมิตรสัมพันธ์ (consideration behavior) ของผู้นำจากการศึกษาของมหาวิทยาลัย

โอไฮโอสเตท ที่เคยกล่าวมาแล้วกล่าวคือผู้นำให้การสนับสนุนและมีพฤติกรรมที่เป็นมิตรที่ผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถเข้าถึงได้ง่ายเป็นผู้นำที่ใส่ใจในสวัสดิการความเป็นอยู่และความต้องการในฐานะความเป็นมนุษย์ของผู้ใต้บังคับบัญชาผู้นำจะแสดงพฤติกรรมให้การสนับสนุนในการสร้างบรรยากาศที่ดีของการทำงานของผู้ใต้บังคับบัญชารวมทั้งให้การปฏิบัติอย่างเสมอภาคและให้การนับถือต่อศักดิ์ศรีของผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญและสนับสนุนผู้ร่วมงาน ให้ความเป็นกันเองกับครูและนักเรียน ให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของผู้ร่วมงานอย่างต่อเนื่อง อำนวยความสะดวกในด้านวัสดุอุปกรณ์และงบประมาณแก่ครูในการพัฒนาการเรียนการสอน สนับสนุนให้ครูร่วมการประกวดสื่อนวัตกรรมและวิจัยในชั้นเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญา , กาญจนพัฒน์เทศสวัสดิ์วัชราภรณ์ สายวงศ์, กฤติยา ใจหลัก , พิชัย ไชยสงครามและวีระวงศ์สรรค์ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับกล้าศักดิ์ จิตต์สงวน ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

4. ด้านภาวะผู้นำแบบให้มีส่วนร่วม (participative leadership) พบว่า ความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้เนื่องจากเป็นผู้นำที่แสดงพฤติกรรมต่อผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยการขอคำปรึกษาก่อนที่จะตัดสินใจรวมถึงพฤติกรรมที่เกี่ยวกับการขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและมีการประชุมกับผู้ใต้บังคับบัญชาในที่ทำงานบ่อยๆผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมจะกระตุ้นให้เกิดการอภิปรายของกลุ่มและเขียนข้อเสนอแนะต่างๆขึ้นในที่ทำงานผู้นำแบบให้มีส่วนร่วมตามทฤษฎีวิทีทาง-เป้าหมายจะมีความใกล้เคียงกับผู้นำตามทฤษฎีภาวะผู้ตามสถานการณ์ของเฮอร์ซี่และแบลนชาร์ด และผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้ครูศึกษาดูงานตามแหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและปฏิบัติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ร่วมงานและส่วนรวม มีหลักการและวางแผนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้งานมีประสิทธิภาพ ที่พบว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของกาญจนพัฒน์เทศสวัสดิ์, กฤติยา ใจหลัก , พิชัย ไชยสงครามและวีระวงศ์สรรค์, กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน , วัชราภรณ์ สายวงศ์ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมาก แต่ไม่สอดคล้องกับ พิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญา ที่พบว่าผลการวิจัยอยู่ในระดับมากที่สุดและมาก

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของครูที่มีเพศและประสบการณ์ต่างกันมีความพึงพอใจของครูที่มีต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียน
ราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา เรื่องความพึงพอใจของครูต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ พบว่าผู้ศึกษา มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความมั่นคงเข้มแข็งและเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างแรงจูงใจให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความช่วยเหลือด้านต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่บุคลากรเพื่อให้งานเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

4. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

5. ควรศึกษาแบบภาวะผู้นำกลุ่มงานของของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒ ในการบริหารงานที่มีประสิทธิผลต่อการบริหารงาน

6. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิภาพในการบริหารงาน

7. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งเสริมความมีภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

8. ควรศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

9. ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียนราชนันทาจารย์ สามเสนวิทยาลัย ๒

เอกสารอ้างอิง

ศิริพงษ์ เศาภายน (2558) . *หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ* . กรุงเทพ : มิตรภาพการพิมพ์และสติวดิโอ จำกัด

วัชราภรณ์ สายวงศ์ . (2557) *ภาวะผู้นำของผู้บริหารถานศึกษากับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง* .ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2556) . *ภาวะผู้นำและนวัตกรรมทางการศึกษา* . กรุงเทพ : มิตรภาพการพิมพ์และสติวดิโอ จำกัด

กล้าศักดิ์ จิตต์สงวน . (2555) . *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์สำหรับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา.* วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต . สาขาวิชาการบริหารการศึกษา : ดุรุสภา .

พิมพ์ฐดา วัจนวงศ์ปัญญา. (2555) . *กลยุทธ์การพัฒนาคุณลักษณะผู้นำแบบไทยของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.*วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ครูไทย.(2555) .*ข่าวการศึกษา*.[ออนไลน์]. ค้นเมื่อ 25 กุมภาพันธ์ 2560 : จากเว็บไซต์ http://webboard.kruthai.info/php?topic=20040 .

กฤติยา ใจหลัก ,พิชัย ไชยสงคราม และวีระ วงศ์สรรค์ (2554).*ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพังงา* . วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

กาญจน พัฒน์เทศสวัสดิ์. (2552). *การศึกษาแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้วเขต 1.* ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.

รศ.สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์ . (2552) . *บทความทางวิชาการเรื่องผู้นำโรงเรียนกับการกำหนดทิศทาง* . สืบค้นเมื่อ 3 เมษายน พ.ศ.2559 จาก http://suthep.crru.ac.th/

ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ และศิริพงษ์ เศาภายน . (2551) . *การศึกษาอิสระ* . กรุงเทพ : มิตรภาพการพิมพ์และสติวดิโอจำกัด

ฉัตรชัย กาญจนสุนทร.(2549).*ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพิเศษในวิทยาลัยเทคนิคกาญจนาภิเษกเชียงราย.* วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประภัทศร เหลืองประเสริฐ.(2548). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารระดับสูงกระทรวงศึกษาธิการในอนาคต*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

พันธุ์เทพใจคา. (2547). *ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลยเขต 1*.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

พิศวาส นวดโอโล. (2547). *การศึกษาบรรยากาศโรงเรียนและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยภูมิ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร มหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

มนัสชูเวชการ. (2547). *แนวทางเสริมสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูอัตราจ้าง รายชั่วโมงสังกัดวิทยาการอาชีพฝาง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ถวิลธาราโภชน์และศรัณย์ ดาริสุด. (2545). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*.(พิมพ์ครั้งที่ 3).กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์.

ประสิทธิ์ใจช่วง. (2544). *ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานศึกษาธิการ อำเภอในจังหวัดสกลนคร*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ไตรธรเศรษฐีธร. (2543). *การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาเขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยงยุทธสิมพา. (2542). *ความพึงพอใจของครูโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ประสิทธิ์ทองอุ่น. (2542). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน*. กรุงเทพฯ: เธิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น.

คุณวุฒิคนฉลาด. (2540). *ภาวะผู้นำ*(พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา.

บุญช่วยศิริเกษ. (2540). *พฤติกรรมองค์การในการบริหารการศึกษา*. เลย: ภาควิชาพื้นฐาน การศึกษา คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏเลย.